

Jiří Pešek

Universitat Masaryk de Brno

KJIA011 Dějiny Katalánska I

Corona d'Aragó.

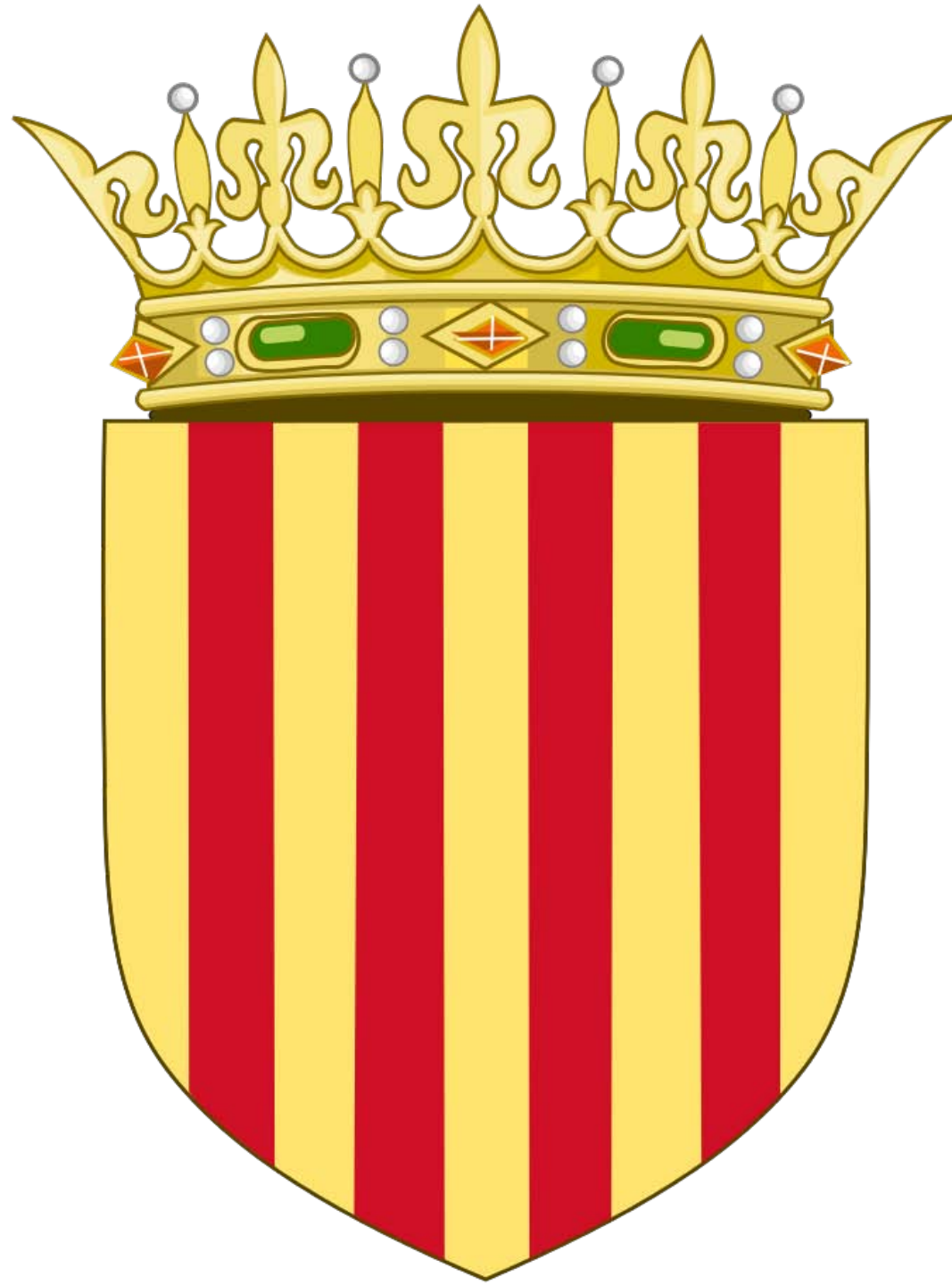
Konec expanze na sever

LA EXPANSIÓN HACIA OCCITANIA

Katalánská expanze ve 12. století

(Zdroj: Rodó, 2007: 24)

Znak Aragonského království

(Zdroj: wikipedia.org)

Alfons I el Cast (1162-1196)

- První hrabě-král Aragonské koruny (comte-rei).
- Narodil se v březnu 1157, syn Ramona Berenguera IV a Peronelly, původně opět jako Ramon Berenguer.
- **1162:** Ramon Berenguer IV umírá, **Alfons** králem v 5 letech, i když až do roku 1174 mu s vládou pomáhá “Regentní rada” složená z otcových rádčů a biskupů.
- Alfons v opatrovnictví anglického krále Jindřicha II. V prvních letech jeho vlády především hegemonické spory o oblast Okciténie, pak Provensálsko.
- **1182:** Alfons pomáhá Jindřichovi II. v boji proti jeho rebelujícímu synovi, Richardovi Lví Srdce.

Alfons I el Cast (1162-1196)

- Kromě neustálých problémů na severu se pokusil využít chaosu po smrti Llopa (1172), murcijského emíra, a vydal se obléhat Valencii.
- Útok z Navarry → Alfons se musel vydat tam → konec ambicí ovládnout celé východní pobřeží Pyrenejského poloostrova. 1171 dobyl a rekonstruoval město Terol/Teruel.
- **1190**: mír s Navarrou po letech bojů, mír i s Kastilií → společně čelili invazi Almohadů.; **1192**: *Liber feudorum maior*.
- Během Alfonsovy vlády se tedy zkonsolidovala Aragonská koruna, Alfons byl první její panovník, obě země ale žily podle svých zákonů, ve svých jazycích apod. a spojovala je de facto jen figura krále a celková zahraniční politika.
- Básník, mecenáš kultury, za jeho vlády přechod ke gotice, trubadúři na královském dvoře.

LITERATURA & DOKUMENTY

Z 12. A 13. STOLETÍ

12. století:

- Els trobadors, joglars – lírica trobadoresca.
- *Homilies d'Organyà*
- *Liber feudorum maior* – „Velká lenní kniha“, rukopis z roku 1192. Pozemková kniha Aragonského království, ilustrace, rarita.

13. století:

- Ramon Llull
- *Llibre dels fets* (Jaume I)
- *Crònica de Bernat Desclot*
- *Crònica de Ramon muntaner*
- *Crònica de Pere el Cerimoniós*

Liber feudorum maior

(Zdroj: enciclopedia.cat)

Klášter Santa Maria de Poblet (Zdroj: Facebook Monestir de Poblet)

Klášter Santa Maria de Poblet

- Cisterciácký klášter v Katalánsku (poblíž Vimbodí a Espluga de Francolí).
- Založen **1150** Ramonem Berenguerem IV., jeden z nejvýznamnějších evropských klášterů, pravděpodobně i největší obývaný na kontinentu. Obrovský komplex v gotickém slohu.
- **1991**: Seznam památek UNESCO.
- Panteon aragonských králů (oficiálně od 1340) : **Alfons I el Cast, Jaume I, Pere el Cerimoniós, Ferran I, Alfons el Magnànim, Martí l'Humà.**
- <http://www.poblet.cat/>
- <https://www.facebook.com/MonestirdePoblet>

Pere el Catòlic (1196-1213)

- V domácí politice zpočátku úspěchy (dokázal se vypořádat s revoltující šlechtou – Guerau de Cabrera).
- Též udržoval dobré vztahy s Kastilií – roku 1200 definitivní smír. Bojoval s Araby (vyplenění barcelonského pobřeží → odvěta: dobytí Rincón de Ademuz 1210 – zárodek budoucího dobytí Valencie).
- **1212:** Las Navas de Tolosa – klíčová bitva v reconquestě Andalusie, Pere pomáhá ostatním křesťanským králům, v bitvě získali dokonce přístup k Gibraltar, nicméně v obsazení oblasti vojskům zabránila epidemie úplavice.
- Zpočátku se daří i severní, okcitánská a provensálská politika – díky sňatku s Marií de Montpellier (1204) získává další území, avšak o dva roky později musí potlačovat vzpouru tamních obyvatel.

Pere el Catòlic (1196-1213)

- **12. září 1213:** Batalla de Muret – vyvrcholení problémů z jihu Francie, Pere v konfliktu křížových výprav proti albigenským vystupuje především jako diplomat snažící se o smír obou stran → nakonec se rozhodne jít do bitvy proti Simonu de Montfort → těžká porážka neorganizovaného katalánského vojska, Pere umírá.
- Katalánsko 1213: Pere po smrti zanechává zcela rozloženou zemi bez krále, hrozí bankrot, následník trůnu v zajetí S. de Montforta, konec perspektivy expanze na sever, občanská válka...
- I přesto se ale Katalánsko právě nachází před svým zlatým obdobím.
- Bitva u Muretu (Český rozhlas Brno):

<http://www.rozhlas.cz/brno/upozornujeme/zprava/ecce-homo-hlavni-bitva-proti-albigenskym--1256509>

Jaume I (1213-1276)

(Zdroj: wikipedia.org)

„Katalánské impérium“ ve 14. a 15. stol.

Více informací:

- **BALCELLS, Albert.** *Història de Catalunya.* Barcelona: L'Esfera dels Llibres/La Butxaca, 2011. Str. 261-300.
- **RODÓ, Jordi et al.** *Historia del autogobierno de Cataluña.* Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2007. Str. 15-25.
- **SOBREQUÉS, Jaume i MORALES, Mercè.** *Comtes, reis, comtesses i reines de Catalunya.* Barcelona: Base, 2011.
- **SOLER, Toni.** *Història de Catalunya (Modèstia a part).* Barcelona: Columna, 1998. Str. 55-68.